DTÖ kuralları açısından sübvansiyonlar

Sübvansiyonlar ülkelerin mali durumları elverdiği ölçüde, bazı sektörlerin kurulmasını veya geliştirilmesini sağlamak amacına yönelik olarak kullandıkları destekleme araçlarıdır. Veren ülkenin bakış açısına göre, önemli birtakım ekonomik ve sosyal hedeflere yönelmiş olan sübvansiyonlar, uluslararası açıdan bakıldığında, kaynakların etkin dağılımını ve uluslararası ticaretin piyasa ekonomisinin ilkelerine uygun şekilde işlemesini engelleyen uygulamalar olarak görülebilmektedir.

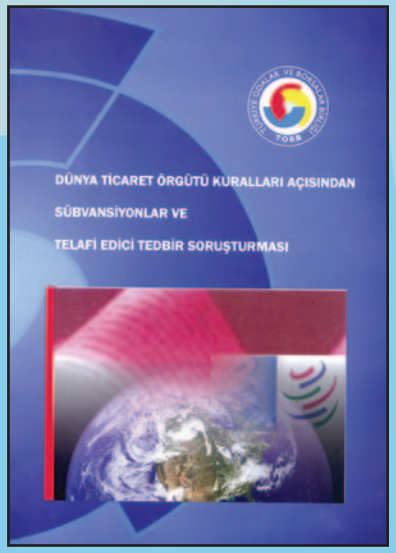
Dr. Müslüm Yılmaz tarafından hazırlanan Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yayını, "Dünya Ticaret Örgütü Kuralları Açısından Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbir Soruşturması" adlı çalışma, kamuoyuna sübvansiyonlar hakkında bilgi sunuyor.

Kitabın girişinde, önce uluslararası bir kuruluş olan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) yapısı ve işleyişi hakkında genel bilgilere yer veriliyor. Savaş sonrası düzenine yönelik planlar çerçevesinde gerçekleştirilen Bretton Woods konferansında; Dünya Bankası ile Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) kurulması kararlaştırıldı. Ancak Temmuz 1944'te gerçekleşen konferansa ticaret bakanları katılmadığı için, ticaret ile ilgili bir anlaşma burada müzakere edilmedi. Ancak, ticaret konusunda da bir anlaşmaya varmak müttefiklerin hedefleri arasındaydı. Nitekim ABD Aralık 1945'te Uluslararası Ticaret Örgütü'nün (International Trade organization-ITO) kurulmasını önerdi. İki yıl süren müzakerelerden sonra 1948'de ITO'nun kuruluşunu öngören Havana Anlaşması imzalandı. Ancak ABD'nin desteğini alamaması nedeniyle de bu anlaşma hayata geçirilemedi. Bu arada ITO'yu kurmaya yönelik anlaşmanın müzakereleri sürerken, müzakerelere katılan devletlerin gümrük vergilerini ve diğer icaret engellerini daha hızlı bir şekilde azaltmak istemeleri üzerine 1947'de Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması (General Agreement on Tariffs and Trade- GATT) hazırlandı. ITO'yu kuracak anlaşmanın yakın zamanda uygulanamayacak olması nedeniyle sekiz devlet GATT'ın birinci ve üçüncü bölümlerini kayıtsız şartsız uygulamayı, ikinci bölümü ise kendi ulusal mevzuatlarının elvermesi ölçüsünde uygulamayı taahhüt ettiler.

Ancak ABD'nin desteğini alamayan ITO'nun işlerlik kazanamaması nedeniyle, bir uluslararası anlaşma niteliğinde olan ve geçici olarak yürürlükte kalmak üzere imzalanmış olan GATT, 1947-1995 yılları arasında uluslararası ticareti düzenleyen metin olarak yürürlükte kaldı. Fakat GATT, DTÖ kurulana dek bir uluslararası örgüt statüsü kazanamadı. Bununla birlikte üye devletler için bir ticari müzakere zemini teşkil eden GATT, 1947-1995 döneminde sekiz kez gerçekleştirilen ticaret müzakeresi turları ile uluslararası ticaretin önündeki engellerin kaldırılması konusunda önemli mesafeler alınmasını sağladı. Havana Anlaşması içerisine almak üzere hazırlanmış geçici nitelikte bir anlaşma olması nedeniyle GATT'ın önemli eksiklikleri bulunuyordu. Bu nedenle GATT çerçevesinde gerçekleştirilen son müzakere turu olan Uruguay Turu'nda (Uruguay Round), GATT üyesi olan devletler bu anlaşmayı bir uluslararası örgüte dönüştürmeye karar verdiler. Buradan hareketle Uruguay Turu sonucunda imzalanan "Nihaî Senet"in bir cüzünü teşkil eden DTÖ Kuruluş Anlaşması ile, DTÖ tüzel kişiliğe sahip bir kuruluş olarak kuruldu. DTÖ Kuruluş Anlaşması'na taraf olan bir devlet bu anlaşmanın ekinde yer alan çok taraflı ticaret anlaşmalarının da tarafı haline geliyordu. Dolayısıyla, Nihaî Senet'i imzalayan devletler bu suretle yirmiye yakın anlaşma ile diğer bazı hukuki metinlere de taraf oldular. Elbette ki istisnalar da var. Öğretide "tek taahhüt ilkesi" olan uygulamanın istisnası, çoklu ticaret anlaşmalarıdır.

Dr. Müslüm Yılmaz'ın "Dünya Ticaret Örgütü Kuralları Açısından Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbir Soruşturması" adlı kitabına konu olan Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması da, mal ticaretine dair çok taraflı anlaşmalardan biri.

GATT ve DTÖ bünyesinde sübvansiyonların tabi olacağı hukuki rejimi belirlemeye yönelik çalışmalar yapıldı. DTÖ'nün sübvansiyonlar ve telafi edeci tedbir soruşturmalarıyla ilgili kuralları, GATT 1994'ün VI. ve XVI. maddeleri ile Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbirler Anlaşması'nda yer alıyor. Bu anlaşma hükümlerine ilave olarak, DTÖ panelleri ve Temyiz Organı da önlerine gelen davalarla ilgili olarak verdikleri kararlarla bu alandaki mevcut kuralları yorumlamış ve yeri geldiğinde bu kuralların içerdiği boşlukları doldurmuşlar.

Dünya Ticaret Örgütü Kuralları Açısından Sübvansiyonlar ve Telafi Edici Tedbir Soruşturması

Dr. Müslüm Yılmaz
TOBB Yayınları, Ankara 2005,
348 sayfa

Dolayısıyla, bugün itibariyle, sübvansiyonlarla ve telafi edeci tedbir soruşturmalarıyla ilgili DTÖ kuralları, anılan iki anlaşmanın hükümleri ile, konuyla ilgili panel ve Temyiz Organı kararlarında oluşmuştur. Her ne kadar panel ve temyiz organı kararlarının DTÖ üyeleri açısından bağlayıcı olduklarına dair bir yazılı kural mevcut olmasa da uygulamada bu kararların hem DTÖ panelleri ve Temyiz Organı, hem de DTÖ üyesi ülkelerdeki uygulayıcı makamlar tarafından önemli ölçüde dikkate alındığı biliniyor.

Anlaşma'nın getirdiği en önemli yeniliklerden birisi GATT/DTÖ tarihinde ilk kez sübvansiyon kavramının bir tanımına yer vermesidir. Bu tanıma göre, sübvansiyondan bahsedilebilmesi için, devlet tarafından verilen ve alıcıya bir fayda sağlayan bir mali katkı veya gelir ya da fiyat desteğinin söz konusu olması gereklidir. Anlaşma'ya göre hali hazırda iki tür sübvansiyon bulunuyor Bunlar, "yasak sübvansiyonlar" ve "önlem alınabilir sübvansiyonlar"dır. Üçüncü grubu oluşturan ve 31 Aralık 1999 tarihi itibariyle uygulamadan kalkmış olan "serbest sübvansiyonlar" ise "önlem alınabilir sübvansiyonlar" grubuna dahil olmuş durumda. Doha Turu, bu konudaki tartışmaların sürdüğünü gösteriyor.

DTÖ bünyesindeki dinamik alanlardan birisi olan anlaşmazlıkların halli mekanizması içerisinde ortaya çıkan kararların Türk soruşturma makamınca da yakından takip edilmesi büyük önem taşıyor.

TOBB ETÜ'nün ilk kitabı
Bilişim teknolojileri

Kişisel bilgisayarlar anaokullarına kadar indi. İlköğretimde artık temel bilgisayar dersleri deneniyor. Bazı derslerde bilgisayar destekli eğitime geçildi. İnsanlar; banka kartları ve süper marketlerdeki alışverişleri sırasında ve cep telefonları ile yaptıkları işlemlerde bile, farkında olmadan bilgisayarlarla tanışıyorlar. Ancak, bilgisayar ve iletişimdeki en son teknolojik gelişmelerin Türk insanınca benimsenmesi, insanın günlük yaşamını ve çalışma performansını artıracak biçimde kullanıma geçirilmesi uzunca bir zaman alacağa benziyor. Bunun da başlıca nedeni, altyapı ve bilgi eksikliğinden kaynaklanan bir çekingenlik ve ürkekliktir.
Bilgi eksikliği ve piyasanın bu konularda eğitilmiş insana olan gereksinimini dikkate alan bazı üniversiteler, bunu gidermek için dersler düzenliyor. TOBB ETÜ de bu konudaki duyarlılığını, "ilk kitabı" olarak yayımladığı "Bilişim Teknolojileri" ile ortaya koydu. Prof. Dr. Ali Yazıcı, Y. Doç. Dr. Y. Murat Erten, Y. Doç. Dr. Erdoğan Doğdu ve Ar. Gör. Anıl Üstün tarafından yazılan kitap, bilgisayarla ilk kez karşılaşacak ve kullanacak olanları bilgisayar okur-yazarı yapmaya yönelik olarak hazırlandı.
Kitap iki ana bölümden oluşuyor: Birinci bölümde, temel bilgisayar kavramları işlenirken, ikinci bölümde, en güncel temel bilgisayar yazılımları (Windows XP, Microsoft Office2003 altında Word, Excel, Access ve PowerPoint) uygulamalı olarak anlatılıyor. Konu aralarında ve sonlarındaki alıştırmalar, hem konuların yinelenmesine olanak sağlarken, hem de kişiyi araştırmaya özendiriyor. Kitabın anlaşılabilirliğini artırmak için bilgisayar terimlerinin İngilizce karşılıkları parantezler içinde verilmiş. Bunun için, çoğu zaman, Türkiye Bilişim Derneği'nin Bilgisayar Terimleri Sözlüğü'nden (1996) yararlanılmış.

Bilişim Teknolojileri
ECDL+Microsoft Office
Prof. Dr. Ali Yazıcı, Y. Doç. Dr. Y. Murat Erten, Y. Doç. Dr. Erdoğan Doğdu, Ar. Gör. Anıl Üstün, TOBB ETÜ Yayınları: 1, 2005, Ankara, 495 sayfa

"İktisat, Tarih ve Zihniyet Dünyamız" isimli kitap, Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği'nin (MÜSİAD) aylık yayını Çerçeve Dergisi'nin 1994 ile 2004 yılları arasında çıkan sayılarından seçilen 16 makaleden oluşuyor. Kitapta tarih, geçmiş insanların hayatlarından ibret almak, iktisat da yaşadığımız hayatı daha insanca ve hakça yaşamak için bilinmesi gereken disiplin olarak; zihniyet ise hayata, eşyaya ve insana kuşatıcı bir bakış açısı anlamında ele alınıyor. Erhan Erken tarafından hazırlanan kitapta panayırdan fuara, geleneksel sanatlardan endüstriyel ilişkilere, Ahilikten Anadolu aslanlarına pek çok konu ilgi çekici bir şekilde sunulmuş.

İktisat, Tarih, Zihniyet Dünyamız
Hazırlayan Erhan Erken, MÜSİAD Yönetim Kitaplığı, Nisan 2006 İstanbul, 240 sayfa

Profesyonel bir konuşmacı olan Seth Godin'in "Mor İnek-Farklı Olun, İşinizi Geliştirin" kitabı, dünyada en çok satan eserlerden. Yazar, pazarlamacıların yıllardır ürünlerini fark edilir kılmak için kullandıkları P'lerin (Pricing-Fiyatlandırma), (Promosyon-Tutundurma), (Publicity-Tanıtım) vb. artık işe yaramadığı iddiasında. Bu nedenle girişimcilere; bir fenomeni, heyecan verici olanı, sezgilere dayananı, inanılmaz derecede hızlı olanı simgeleyen Mor İnek olmayı öneriyor. Çünkü Mor İnek, ürün ya da hizmetin tam olarak kendisidir. Kitapta herbiri birbirinden ilginç girişimcilik öyküleri yer alıyor. Başarı öyküleri dilden dile dolaşan şirketlerde olan ile, sizin şirketinizde olmayan nedir? Bunun yanıtını "Mor İnek" kitabını okuyunca bulabilirsiniz.

Mor İnek
Farklı Olun, İşinizi Geliştirin
Çeviri: Serpil Demirci, Elma Yayınları, Subat 2006 Ankara, 7. Basım
146 sayfa

Haftalardır İngiltere çoksatanlar listesinin ilk beş sırasından hiç düşmeyen eğlenceli, duygu dolu bir kitap, Marina Lewycka'nın "Ukrayna Traktörlerinin Kısa Tarihi" adlı romanı. Kitap aynı zamanda 2005 Orange Edebiyat Ödülü finalisti. Aile, eski yaraların iyileşmesi, yaşlılığın dertleriyle avuntuları ve bu arada Avrupa'nın son elli yıllık geçmişi üzerine bilgece ve son derece yalın anlatımı olan bir roman olma özelliğini de taşıyor... Penelope Lively romanı, "Olağanüstü bir ilk roman. Eğlenceli, duygulandıran, hafızanızda yer edecek karakterleriyle son derece ustaca anlatılmış" sözleriyle değerlendiriyor.

Ukrayna Traktörlerinin Kısa Tarihi
Marina Lewycka
Çeviren: Fezal Gülfidan, Galata Yayınları Roman Dizisi, Haziran 2006 İstanbul
328 sayfa